

Aanhouding van migranten in een ongedocumenteerde situatie – overwegingen inzake de grondrechten

Erkende:

- a) dat het aan de lidstaten is voorbehouden om, behoudens bepaalde uitzonderingen, te bepalen of onderdanen van derde landen al dan niet op hun grondgebied mogen verblijven en dat artikel 6, lid 1, van Richtlijn 2008/115/EG over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (terugkeerrichtlijn) lidstaten de verplichting oplegt een terugkeerbesluit uit te vaardigen tegen onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven;
- b) dat overweging 22 en artikel 5 van de terugkeerrichtlijn bij de tenuitvoerlegging onder meer de eerbiediging van de belangen van het kind, het familie- en gezinsleven en de gezondheidstoestand van de betrokken onderdaan van een derde land vooropstellen;
- c) dat bij de handhaving van de immigratiewetgeving ook andere rechtmatige belangen, zoals grondrechten, volksgezondheidsoverwegingen, misdadbestrijding, rechtszekerheid, bevordering van vrijwillige terugkeer alsmede overwegingen op het gebied van sociaal beleid in aanmerking dienen te worden genomen;
- d) dat een aantal grondrechten, zoals het recht op gezondheid, het recht op onderwijs, de vrijheid van godsdienst, het recht op inschrijving in het geboorteregister en het recht op een doeltreffende voorziening in rechte van rechtstreeks belang zijn voor al diegenen die zich op het grondgebied van de lidstaten bevinden;
- e) dat het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten heeft aangetoond dat de onderschepping van illegale migranten in of in de nabijheid van openbare instellingen, zoals scholen, ziekenhuizen en gerechtsgebouwen, evenals de doorgifte of uitwisseling van persoonsgegevens tussen deze instellingen en handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving een algemene sfeer van angst kunnen veroorzaken onder migranten in een ongedocumenteerde situatie, wat hen ervan weerhoudt dergelijke instellingen te betreden en derhalve onevenredig inbreuk maakt op hun grondrechten;
- f) dat dergelijke handhavingsacties op het gebied van immigratiewetgeving in de praktijk niet vaak voorkomen en dat de doelstellingen inzake het terugkeerbeleid doeltreffend kunnen worden verwezenlijkt zonder toevlucht te hoeven nemen tot aanhoudingsmaatregelen die de grondrechten onevenredig in het gedrang kunnen brengen;
- g) dat de aanbevelingen in onderstaande gemeenschappelijke beginselen dienen te worden geëerbiedigd, tenzij het belang van handhaving van het strafrecht om een bepaalde persoon aan te houden zwaarder weegt dan de negatieve gevolgen voor de grondrechten van andere migranten in een ongedocumenteerde situatie;

- h) dat onderstaande gemeenschappelijke beginselen uitsluitend betrekking hebben op handhaving van de immigratiewetgeving met het oog op terugkeer en dat zij niet gericht zijn op aanhouding om andere redenen, zoals handhaving van het strafrecht, en evenmin betrekking hebben op kwesties die verband houden met de dekking van medische kosten van migranten in een ongedocumenteerde situatie, de toelating tot onderwijsinstellingen of het verblijfsrecht;
- i) dat entiteiten die humanitaire hulp of juridische bijstand verlenen, mensen kunnen helpen om uit de illegaliteit te geraken en een belangrijke rol kunnen vervullen bij de verspreiding van relevante informatie hierover, en dat onderstaande gemeenschappelijke beginselen hand in hand dienen te gaan met inspanningen om informatiemateriaal te verspreiden – waaronder, in voorkomende gevallen, via de hierna genoemde dienstverleners en overheidsinstellingen – over de mogelijkheden met betrekking tot vrijwillige terugkeer, de gevolgen van illegaal verblijf, zoals gedwongen verwijdering in combinatie met een inreisverbod, en over mogelijkheden tot regularisatie van het verblijf,

zijn de navolgende gemeenschappelijke beginselen uitgewerkt die voor handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving als richtsnoer fungeren bij aanhoudingspraktijken en als algemene regel dienen te worden toegepast:

Algemeen beginsel:

1. Handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving dienen ten volle gebruik te maken van de opleidingen inzake grondrechten die worden aangeboden door zowel entiteiten die humanitaire hulp of juridische bijstand verlenen als andere actoren, waaronder gespecialiseerde opleidingen op het gebied van de identificatie van bijzonder kwetsbare personen, zoals niet-begeleide kinderen en slachtoffers van mensenhandel.

Toegang tot gezondheidszorg:

2. Migranten in een ongedocumenteerde situatie die medische hulp zoeken, mogen niet worden aangehouden in of in de nabijheid van gezondheidszorginstellingen.
3. Handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving mogen gezondheidszorginstellingen niet verplichten tot het delen van persoonsgegevens van migranten met het oog op een eventuele terugkeer.

Toegang tot onderwijs:

4. Migranten in een ongedocumenteerde situatie mogen niet in of in de nabijheid van de school van hun kinderen worden aangehouden.
5. Handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving mogen scholen niet verplichten tot het delen van persoonsgegevens van migranten met het oog op een eventuele terugkeer.

Vrijheid van godsdienst:

6. Migranten in een ongedocumenteerde situatie mogen niet bij de belijding van hun geloof in of in de nabijheid van erkende religieuze instellingen worden aangehouden.

Inschrijving in het geboorteregister:

7. Migranten in een ongedocumenteerde situatie moeten hun kinderen in het geboorteregister kunnen inschrijven en een geboortebewijs kunnen verkrijgen zonder het risico te lopen te worden aangehouden.
8. Handhavingsinstanties op het gebied van immigratiewetgeving mogen de bureaus voor de burgerlijke stand die geboortebewijzen verstrekken niet verplichten tot het delen van persoonsgegevens van migranten met het oog op een eventuele terugkeer.

Toegang tot de rechter:

9. In het belang van de misdaadbestrijding kunnen lidstaten overwegen het voor slachtoffers en getuigen mogelijk te maken een misdaad te melden zonder dat deze bang hoeven zijn dat zij worden aangehouden. In dit kader kunnen de volgende goede praktijken worden overwogen:
 - mogelijkheden creëren om op anonieme of semi-anonieme of op een andere doeltreffende manier melding te maken van een misdrijf;
 - slachtoffers en getuigen van een ernstig misdrijf de mogelijkheid bieden zich via derden (zoals een ombudsman voor migranten, speciaal aangestelde functionarissen of entiteiten die humanitaire hulp en juridische bijstand verlenen) tot de politie te wenden;
 - voorwaarden definiëren waaronder slachtoffers of getuigen van een misdrijf, zoals huiselijk geweld, een verblijfsvergunning kan worden toegekend op basis van normen die zijn vastgelegd in Richtlijn 2004/81/EG en Richtlijn 2009/52/EG¹;
 - overwegen in hoeverre het nodig is de verblijfsstatus van slachtoffers van geweld los te koppelen van die van de hoofdverblijfstitelhouder, die tevens de pleger van het misdrijf is;
 - in samenwerking met arbeidsinspecties of andere relevante entiteiten folders ontwikkelen waarin migranten die zijn aangehouden op hun werkplek stelselmatig en objectief worden geïnformeerd over de mogelijkheden die zij hebben om op basis van Richtlijn 2009/52/EG een klacht in te dienen tegen hun werkgever en in dit kader stappen te ondernemen om relevant bewijsmateriaal veilig te stellen.
10. Migranten in een ongedocumenteerde situatie die rechtshulp zoeken, mogen niet in of in de nabijheid van vakbonden of andere entiteiten die soortgelijke hulp bieden, worden aangehouden.

¹ Richtlijn 2004/81/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de verblijfstitel die in ruil voor samenwerking met de bevoegde autoriteiten wordt afgegeven aan onderdanen van derde landen die het slachtoffer zijn van mensenhandel of hulp hebben gekregen bij illegale immigratie en Richtlijn 2009/52/EG van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot vaststelling van minimumnormen inzake sancties en maatregelen tegen werkgevers van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen.